

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sancti Agobardi Archiepiscopi Lvgdvnensis Opera

Agobardus <Lugdunensis>

Parisiis, 1666

Liber de Iudaïcis superstitionibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14678

à quibusdam & alios ab eodem Iudæo furatos, alios verò emptos, ac venditos; ab alio quoque Iudæo anno præsentis alium puerum furatum & venditum. qua hora inventum est plures Christianos à Christianis vendi, & comparari à Iudæis, perpetrarique ab eis multa infanda que turpia sunt ad scribendum.

*EPISTOLA AGOBARDI,
Bernardi, & Eaof Episcoporum, ad
eundem Imperatorem, de Iudaicis su-
perstitionibus.*

I. **C**H R I S T I A N I S S I M O & gloriosissimo Domino nostro Hludovvico Imperatori Perpetuo Augusto, Agobardus, Bernardus, & Eaor, indigni Episcopi, supplices servuli vestri. Sicut in præmissa scedula in breui significatum est, insolentia & importunitate Iudæorum in quorundam simplicium Christianorum pectoribus tranquillitas fidei propulsata compulit nos mansuetissimæ ac prudentissimæ sollicitudini vestræ scribere de cautela Christianorum, qualis esse debeat erga Iudaicam perfidiam, & superstitiones, atque innumerabiles errores, in quantum extremitas nostra invenire potuit ex usu & institutione priorum Gallicanarum Ecclesiarum rectorum. Et quidem si, sicut nunc multa necessitas poscit, ausi essemus aut valuissimus auribus vestris ingerere damna animarum, quæ per vasa diaboli, mentes videlicet Iudæorum, fidelibus inferuntur, adhiberi omnino juberet pietas vestra remedium. Nunc au-

tem (quia periculosissimum nobis est dicere & innotescere quòd sicut tempore passionis suæ Dominus noster Iesus Christus pacificaturus omnia per sanguinem crucis suæ, venditus est à falso discipulo, & comparatus à veris persecutoribus ad illudendum & crucifigendum, ita nunc comparetur ab impiis Iudæis quodam modo ad vituperandum licentiùs & blasphemandum) scribimus tantùm pauca de exemplis & statutis Patrum, ac deinde de actis apostolicis, five de Evangeliiis & veteris testamenti Scripturis, ad confirmandam piam gubernationis vigilantiam bonorum Pastorum.

II. Beatus Confessor Hilarius (de quo sanctus Hieronymus ita loquitur in epistola ad Lætam de instructione dicens: *Cypriani opuscula semper in manu teneat. Athanasij epistolas & Hilarij libros inoffenso currat pede. Illorum tractatibus, illorum delectetur ingenijs, in quorum libris pietas fidei non vacillat. Ceteros sic legat, ut magis iudicet, quàm sequatur.*) qua cautela Iudæorum semper & hæreticorum devitaverit profana consortia, vita ejus scripta fatetur; quòd ita scilicet hujusmodi hostes Ecclesiæ fuerit execratus, ut non solùm convivium, sed ne salutatio quidem ei extiterit cum his prætereunti communis. De sancto quoque Ambrosio vitæ ejus sacra narrat historia, quod & hîc inferere dignum est, & Christianis mentibus scire religiosum: *In partibus, inquit, Orientis, in quodam castello à Christianis viris Synagoga Iudæorum & Lucus Valentinianorum incendio concremata sunt, propterea quòd Iudæi vel Valentiniani insultarent monachis Christianis. Valentinia-*

norum enim hereses triginta deos colunt. Sed de
 huiusmodi facto Comes Orientis ad Imperatorem
 relationem direxit, quia Imperator praeceperat ut
 Synagoga ab Episcopo adificaretur. Sed huius
 praecepti tenor cum ad aures pervenisset venerabi-
 lis viri Ambrosij Episcopi, direxit ad Imperato-
 rem epistolam, (quia ipse in tempore excurrere
 non poterat) qua illum commonet, ut id quod ab
 eodem statutum fuerat revocaretur, servarique
 sibi deberi ab eo audientiam: qui si dignus non
 esset qui ab eo audiretur, dignus etiam non esset
 qui pro illo audiretur, vel cui preces suas aut cuius
 sua vota committeret. Paratum etiam se esse pro
 tali negotio mortem subire, ne dissimulatione sui
 praevaricatore[m] faceret Imperatorem, qui tam
 injusta contra Ecclesiam praecepisset. Postea vero
 cum Mediolanum revertitur, posito Imperatore
 in Ecclesia, de eadem causa tractavit in populo.
 in quo Tractatu introduxit Domini personam lo-
 quentis, Ego te ex ultimo Imperatorem feci, ego
 tibi exercitum inimici tui tradidi, ego copias quas
 ille adversum te exercitui suo preparaverat dedi,
 ego inimicum tuum in potestatem tuam redegei, ego
 de semine tuo supra salium regni constitui, ego te
 triumphare sine labore feci; & tu de me inimici
 meis donas triumphos. Cui descendentem ex aedra Im-
 perator ait: Contra nos proposuisti hodie, Episcope.
 At ille respondens, ait, non se contra ipsum, sed
 pro ipso fuisse locutum. Tunc Imperator: Revera,
 inquit, dura praeceperam contra Episcopum de
 Synagoga reparanda. In monachos vero vindi-
 candum esse à Comitibus, qui in tempore aderant,
 dicebatur. Quibus Episcopus: Ego quidem cum
 Imperatore nunc ago. Vobiscum vero mihi aliter

Sozom. Histor.
 Tripartii. l. 7.
 c. 8. & l. 9.
 c. 30.

agendum est. Atque ita obtinuit, ut illa quæ statuta fuerant, revocarentur. Nec prius ad altare accedere voluit, nisi fide sua Imperator illum agere debere testaretur. Cui Episcopus: Ergo ago fide tua. Respondit Imperator: Age fide mea. Quæ sponsione iterata, iam securus peregit sacerdos divina mysteria. Ecce duæ maximæ Ecclesiarum Dei columnæ, Hilarius videlicet, & Ambrosius. Alter ex his suo nos docet exemplo non à cibis solummodo, verum etiam à salutatione Iudæorum, quæ ab omnibus in invicem communiter exhibetur, diligentius abstinere debere. Alter verò, pro eo quòd exusta à Christianis Synagoga Iudæorum, labore Episcopi ab Imperatore iussa fuerat restaurari, morti se offerre non dubitat, & (quod leve forsitan putaretur, si hodie contingeret) vir sanctus in tantum exhorruit, & abominatus est, ut mortem pro tali negotio susceptam martyrij loco non dubitaret sibi esse cessuram. Prævaricatorem etiam indicavit tam injusta contra Ecclesiam præcipientem; & nisi sibi locum audientiæ reservasset, solitam pro eo intercessionem se intermissurum testatus est. Quid hinc igitur vir Dei credendus est fuisse facturum, si vidisset suo tempore Iudæorum infidelium causa canonica statuta convelli?

III. Nec sanctissimus Cyprianus, & homo Dei Athanasius, minore illos odio abominantur. Quin potiùs, sicut eorum litteræ testes sunt, infidelitatis eorum obstinatissimam impietatem supra omnem Gentilium execrantur errorem. Quorum religiosissimam fidem, & Christo debitam devotionem, omnes Ecclesiarum Galli-

canarum reverentissimi gubernatores secuti, totam Iudæorum ex integro pollutissimam societatem fugiendam penitus Christianis omnibus esse sanxerunt: quorum nos de hac re sententias ponere, & ex his quàm sit execrabile ipsorum consortium decrevimus è vestigio demonstrare.

IV. Alchimus Avitus Ecclesiæ Viennensis Episcopus, quàm eximius Doctor orthodoxus & facundus extiterit, penè tota novit Ecclesia Christi. Sanctus Apollinaris Episcopus Ecclesiæ Valentiniæ, quantus fuerit & sit, non solum gesta de eo scripta, sed & crebra ejus miracula usque hodie sublimiter testantur. Sanctus Gregorius Lingonicæ Ecclesiæ Episcopus, quantæ sanctitatis & veritatis fuerit, vita ejus scripta, & finis vitæ atque honor ei ab Ecclesia delatus, usque hodie testes sunt. Viventiolus Ecclesiæ Lugdunensis Episcopus, cujus doctrinæ fuerit, non solum ipsa, sed & aliorum de eo scripta testantur. Hi ergo cum aliis viginti reverentissimis Episcopis in nomine Domini congregati pro defensione & statu Ecclesiæ, de re superius memorata ita inter cetera statuerunt: Si superius

Concil.

Epaon. c. 15.

*rioris loci Clericus heretici cujuscunq; Clerici convivio interfuerit, anni spacio pacem non habeat, quod juniores Clerici si presumpserint, vapulabunt. A Iudæorum verò conviviiis etiam laicos constitutio nostra prohibuit, nec cum ullo Clerico nostro panem comedet, quisquis Iudæorū convivio fuerit inquinatus. Et in conclusione statutorum suorum, confisi de præsentia Domini, sicut ipse ait, *Quando duo vel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi sum ego in medio eorum*, ita sanxerunt: *Quæ circa hæc quæ superna inspiratione communi con-**

Matth. 18.

sensu placuerunt, si quis sanctorum Antistitum, qui statuta presentia subscriptionibus propriis firmaverunt, necnon & quos eorum Deus esse voluerit successores, relecta integritate observationis excesserit, reum se divinitatis pariter & fraternitatis iudicio futurum esse. cognoscat.

V. Sanctus Cæsarius Ecclesiæ Arelatensis Episcopus, cuius meriti & doctrinæ fuerit, multa eius præclara monumenta designant. Hic cum triginta quinque Episcopis & vicariis Episcoporum congregatis in unum in nomine Domini, pro defensione & confirmatione catholice veritatis, inter cetera statuit ita: *Omnes deinceps Clerici, sive laici, Iudeorum convivium evitent, & nec eos ad convivium quis excipiat: quia cum apud Christianos cibus communibus non utantur, indignum est atque sacrilegum eorum cibos à Christianis sumi, cum ea quæ Apostolo permittente nos sumimus, ab illis judicentur immunda, ac sic inferiores incipiant esse Catholici, quàm Iudæi, si nos his quæ ab illis apponuntur utamur, illi verò à nobis oblata contemnant.*

Concil. Agath. c. 40.

VI. Priscus Ecclesiæ Lugdunensis Episcopus, Artemius Senonicæ, Remedius Beturicæ, & sanctus Siagrius Æduorum Episcopus, cum ceteris pluribus, statuta ecclesiastica renovantes, ita definierunt: *Ne Iudæi Christianis populis iudices deputentur, aut Telonarij esse permittantur, per quod illis (quod Deus avertat) Christiani videantur esse subjecti. Ut Iudæis à Cena Domini usque prima Pascha, secundum Edictum bone recordationis Domni Childeberti Regis, per plateas aut forum quasi insultationis causa deambulandi licentia denegetur, & ut reverentiam cun-*

Concil. 1. Mansi. c. 13. & seqq.

ti, to-
ocie-
nibus
ntias
orum
trate,
enhs
loxus
clesia
ccle-
olum
acula
Gre-
iana
ripta,
latus,
clesia
uerit,
ta te-
ntiffi-
regat
verius
supi-
ci con-
abent.
labur.
nstitu-
ro pa-
erit re-
orum,
e, vbi
eo, ibi
Quæ-
ni con-

etis sacerdotibus Domini vel clericis impendant,
 nec ante sacerdotes confessum nisi ordinati habere
 presumant. Quod si facere fortasse presumpserint,
 à iudicibus locorum, prout persona fuerit, di-
 stringantur. Et ut nullus Christianus Iudaeorum
 conviviis participare presumat. Quod si facere
 quicumque, quod nefas est dici, clericus aut secu-
 laris presumpserit, ab omnium Christianorum
 consortio se noverit coërendum, quisquis eorum
 impietatibus fuerit inquinatus. Et licet quid de
 Christianis qui aut captivitatis incursum, aut qui-
 buscunque fraudibus, Iudaeorum servitio impli-
 cantur, debeat observari, non solum canonicis,
 sed & legum beneficijs jam pridem fuerit constitu-
 tum: Tamen quia nunc ita quorundam querela
 exorta est, quosdam Iudaeos per civitates aut mu-
 nicipia consistentes in tantam insolentiam & pro-
 teritiam prorupisse, ut nec reclamantes Christia-
 nos liceat ad precium de eorum posse servitute ab-
 solvi; idcirco presenti Concilio, Deo auctore, san-
 cimus ut nullus Christianus Iudaeo deinceps de-
 beat deservire; sed datis pro quolibet bono manci-
 pio XII. solidis, ipsum mancipium quicumque
 Christianus, seu ad ingenuitatem, seu ad servi-
 tium, licentiam habeat redimendi. Quia nefas
 est, ut quos Christus Dominus sanguinis sui effu-
 sione redemit, persecutorum vinculis permancant
 inretiti. Quod si adquiescere his quae statuimus
 quicumque Iudaeus noluerit; quandiu ad pecuniam
 constitutam venire distulerit, liceat mancipio ipsi
 cum Christianis ubicunque voluerit habitare. Il-
 lud etiam specialiter sancientes, quod si quis Iu-
 daeus Christianum mancipium ad errorem Iudaei-
 cum convictus fuerit persuasisse, & ipso mancipio

careat, & legali damnatione plectatur.

VII. Sanctus Lupus cum aliis viginti & quatuor Episcopis, vel Vicariis Episcoporum, similiter in nomine Domini nostri Iesu Christi congregatis pro causis corporis ejus, quod est Ecclesia, inter multa hæc etiam statuit: *Quia Deo propicio sub catholicorum Regum dominatione consistimus, à die Cœna Domini usque in secunda Sabbathi in Pascha, hoc est, ipso quatrigeno, procedere inter Christianos, neque catholicis populis se ullo loco, vel quacunque occasione, miscere præsumant.*

Concil. III.
Aurelian.
c. 30.

VIII. In Concilio Laodiceno statutum est, quòd non oporteat à Iudæis, vel hereticis, ea quæ mittuntur munera festiva suscipere, nec cum eis festa celebrare, & quòd non oporteat azymam à Iudæis accipere, & communicare impietatibus eorum. Et in alio Concilio: *Ut si quis Iudæica pravitati jugali societate conjungitur, id est, sive Christiano Iudæa, sive Iudæo Christiana mulier carnali consortio misceatur; quicumque horum tantum nefas admisisse noscuntur, à Christiano cœtu atque convivio & à communione Ecclesiæ protinus segregentur.*

Concil. Laodice-
n. c. 37. 38.

Concil. I. Au-
rel. an. c. 19.
& Arvern. I.
c. 6.

IX. Et quia ecclesiastica statuta per apostolica acta firmanda sunt, & nova per vetera; videamus quid de beato Iohanne, quem diligebat Iesus plurimum, Apostolo, & Evangelista, antiquissimus & apostolicus Doctor ac Martyr Christi & Ecclesiæ Lugdunensis Episcopus Irenæus dicat. Ait ergo: *Et Polycarpus verò, non solum Apostolorum in condiscipulatu eruditus, & conversatus cum multis qui Dominum viderunt, sed & ab Apostolis*

Apud Euseb.
lib. 4. c. 14.
Hist. Eccles.
Vide Baronius
ad an. 74.

74 S. AGOBARDI LIBER
collocatus Asia apud Smyrnesium Ecclesiam
Episcopus, quem & nos vidimus in prima no-
stra aetate, (Diu etenim mansit, & valde sen-
ectute præ ceteris longævus gloriose & luculen-
ter testatus obiit vita) hæc docuit semper quæ ab
Apostolis didicit, quæ & Ecclesie tradidit, quæ
& sola sunt vera; & sunt qui audierint eum quod
Iohannes Domini discipulus ad Ephesum dum
pergeret lavatum, ut vidit intus Cerinthum, ex-
liviit à balneo non lotus, dicens quia timeret ne
balneum corrueret, posito intus Cerintho veritatis
inimico. Et ipse verò Polycarpus Marcioni quon-
dam in faciem ipsi venienti, & dicenti, Cognosce
nos, ei respondit, Cognosco, cognosco primitivum Sa-
tana. Tantam Apostoli & discipuli eorum habuere
reverentiam, ut ne verbo quidem communicarent
cuiquam incaraxanti veritatem. Ad hæc si forte
aliquis dicit Cerinthum hæreticum fuisse, non
Iudæum; noverit temporibus Apostolorum non
fuisse hæreticos, nisi ex Iudæis & Samaritanis.
Sicut fuerunt Simon & Menander, Hebion &
Nicolaus. Sed ex erroribus supradicti Cerinthi
cognoscat, quod omnia sint Iudaica quæ astrue-
bat. Prædicabat Dominum nostrum Iesum Chri-
stum purum fuisse hominem, nec resurrexisse, &
circumcidi oportere. Post resurrectionem dice-
bat terrenum futurum esse regnum Christi in
Hierusalem, & homines in carne iterum concu-
piscentiis & vitiis subjectam conversationem
habitueros ad legales festivitates rursû celebra-
das, & hostias carnales iterum jugulandas. Sed
& ex superscriptis statutis advertat multo dete-
stabilius execranda & vitanda consortia Iudæo-
rum, quàm ceterorum hæreticorum. Quia si

*Vide Epipha.
l. 1. to. 2. Hæ-
ref. 28. &
Iren. l. 1. c. 25.*

omnes propterea detestandi sunt, quoniam inimici veritatis existunt; multò illi magis, qui majores exercent inimicitias. Re etenim vera proprium est hæreticorum in aliquibus communiter sentire cum Ecclesia, in aliquibus dissentire ab ea, hoc est, ex parte blasphemare, ex parte veritati consonare; Iudæorum autem ex toto mentiri, ex toto blasphemare Dominum & Deum nostrum Iesum Christum & Ecclesiam ejus, & nihil de eo verum credere nisi mortem. quam nec in eo verum credant, eò quòd mortem ejus ceterorum hominum mortibus similem dicant, hoc est, ex necessitate naturæ, non ex voluntate misericordiæ. Propter hoc maledicere eos Dominum & corpus ejus in omnibus orationibus suis; sicut & antè prophetatum est voce Domini dicentis ad Patrem: *Maledicent illi, & non benedices.* Si ergo hostes catholicæ fidei propterea execrandi sunt & cavendi, quia inimici sunt veritatis; super omnes infideles, incredulos, vel hæreticos, detestandi sunt Iudæi, quia nullum genus hominum invenitur cui ita libeat maledicere Dominum. Quod nobis non minime notum est, qui cotidie penè cum eis loquentes, mysteria erroris ipsorum audimus.

X. Dicunt denique Deum suum esse corporeum, & corporeis liniamentis per membra distinctum, & alia quidem parte illum audire ut nos, alia videre, alia verò loqui, vel aliud quid agere; ac per hoc humanum corpus ad imaginem Dei factum, excepto quòd ille digitos manuum habeat inflexibiles ac rigentes, utpote qui nil manibus operetur. Sedere autem more terreni alicujus Regis in folio, quod à quatuor

Aug. in Mart.
l. 1. c. 11.

Luc. 23.

circumferatur bestiis, & magno quamvis palatio contineri. Cogitare etiam illum multa superflua & vana; quæ quia ad effectum cuncta venire nequeant, vertantur in dæmones. Sed & innumera infanda de Deo, ut diximus, suo prædicant, ac tale colunt simulachrum, quod ipsi sibi in cordium suorum simulachra finxerunt & statuerunt, non verum, inconvertibilem, atque immutabilem Deum, quem penitus ignorant. Litteras quoque Alphabeti sui credunt existere sempiternas, & ante mundi principium intrasse diversa ministeria, quibus eas oporteat in seculo præsidere. Legem verò Mosaycam multis annorum curriculis ante mundum fuisse scriptam. Necnon adfirmant plures esse terras, plures inferna, pluresque cælos: quorum unum, quod ipsi vocant Racha, id est, Firmamentum, molas Dei sustentare asserunt, quibus Manna sumendum angelis molatur in escam. Alterum verò appellant Araboth, in quo Dominum astruunt residere, & hoc esse in Psalmo secundum illos, *Iter facite ei qui caballicat super Araboth.* Habere Deum propterea septem tubas, quarum una mille ei cubitis metiatur. Et quid plura? Nulla Veteris Testamenti pagina, nulla sententia est, de qua vel à majoribus suis non habeant conficta & conscripta mendacia, vel ipsi usque hodie nova semper superstitione confingant, & interrogati respondere præsumant. Nam & in doctrinis majorum suorum legunt, Iesum juvenem quendam fuisse apud eos honorabilem, & magisterio Baptiste Iohannis eruditum, quamplures habuisse discipulos, quorum uni propter duritiam & hebitudinem sensus,

Psal. 67.

Kephæ id est Petræ nomen imposuerit. Et cùm expectaretur à populo ad diem festum, quosdam ei de schola sua pueros occurrisse, qui illi ex honore & reverentia magistri cantaverint, *Osanna* Ioan. 12. *filio David.* Ad extremum verò, propter plura mendacia accusatum, Tyberij iudicio in carcerem retrusum, eò quòd filia ipsius (cui, sine viro, masculi partum promiserat) lapidis conceptum intulerit. Inde etiam, veluti magum detestabilem, furca suspensum; ubi & petra in capite percussum; atque hoc modo occisum, juxta quendam aquæductum sepultum, & Iudæo cuidam ad custodiam commendatum; noctu verò subita aquæductus inundatione sublatum, Pilati jussu per duodecim Lunas quæsitum, nec usque inventum. Tunc Pilatum hujusmodi ad eos promulgasse legem. *Manifestum est, inquit, resurrexisse illum sicut promiserat, qui & à vobis per invidiam peremptus est, & neque in tumulto, neque in ullo alio invenitur loco. Et ob hanc causam precipio ut adoretis eum. Quod qui facere noluerit, partem suam in inferno futuram esse cognoscat.* Hæc autem omnia ideo & seniores eorum confinxerunt, & ipsi stulta obstinatione lectitant, ut talibus commentis tota & virtutis & passionis Christi veritas evacuetur, & ut adoratio non ei ut Deo veraciter exhiberi debeat, sed Pilati tantùm lege illi delata sit. Sed & Petrum nequaquam per angelum, secundùm fidem nostram, de carcere eductum, sed Herodis misericordiâ, apud quem plurimùm ejus sapientia fuerit conlaudata. Denique & Christianos idola asserunt adorare, & virtutes quæ apud nos sanctorum intercessionibus obrinentur, à

diabolo fieri dicere non exhorrescunt. Pro quibus omnibus summo eos odio dignissimos esse quis ambigat; sicuti & odiendos illos demonstrat Scriptura, quæ dicit juxta Hebraicam videlicet veritatem: *Qui contradicunt tibi, scelerate elati sunt frustra adversarij tui. Nonne odientes te, Domine, odivi? Et contra adversarios tuos distabui? Perfecto odio oderam illos, inimici facti sunt mihi.* Quo zelo Dei fervens beatus Hieronymus in quodam loco sic de ipsis ait: *Si expedit odisse homines & gentem aliquam detestari, miro odio aversor Concisionem. Usque hodie enim persequuntur Dominum nostrum Iesum Christum in Synagogis Satanae.* Itémque alibi: *Quanta, inquit, traditiones Phariseorum, quas hodie deuterofis vocant, & quàm aniles sint fabule, revolvere nequeo. Pleraque tam turpia sunt, ut erubescam dicere. Dicam autem unum in ignominiam gentis inimica. Prepositos habent Synagogis sapientissimas, quosque fædo operi delegatos, ut sanguinem virginis sive menstruatae, mundum vel immundum, si oculis discernere non potuerint, gustu probent. Præterea, quibus jussum est ut diebus Sabbatorum sedeat unusquisque in domo sua, & non egrediatur, nec ambulet de loco in quo habitat; si quando eos juxta litteram cæperimus arctare ut non ambulent, non jaceant, non stent, sed tantum sedeant, si velint præcepta servare; solent respondere & dicere, Rab Achibas & Simeon & Hillel magistri nostri tradiderunt nobis ut duo millia pedes ambulemus in Sabbato, & cetera hujusmodi, doctrinas hominum preferentes doctrinae Dei.*

XI. Cùm igitur tot tantisque immundiciis &

Psal. 82.

Psal. 138.

*Hieron. epist.
151. q. 10.*

sensuum & operum polluantur, impletur prorsus in eis sermo Aggæi Prophetæ, quo præcipiente sibi Domino ita interrogat Sacerdotes: *Si tetigerit pollutus in anima ex omnibus his, panem videlicet, aut pulmentum, aut vinum, aut oleum, aut omnem cibum, nunquid contaminabitur? Et responderunt Sacerdotes, & dixerunt. Contaminabitur. & respondit Aggæus & dixit: Sic populus iste, & sic gens ista ante faciem meam, dicit Dominus, & sic omne opus manuum eorum.* Quod autem horum omnium causa inter carnales Israëlitas & spiritales Iudæos necessariò divisionem fieri oportet, mysticè Dominus per Zachariam Prophetam designat dicens: *Et præcidi virgam meam secundam, quæ appellatur funiculus, ut dissolverem germanitatem inter Iudam & Israël.* Nam, juxta Apostolum, quæ pars fidei cum infidele? quæ societas luci ad tenebras? quæ conventio Christi ad Belial? In quo advertendum est, quia sicut infideles sponte sequestrantur ab ecclesiastica communione, ut in nullis velint mysteriis participare fidelibus; ita & fideles devotè separare se debent & convictu & societate infidelium; & si locis necdum valent, donec tempore ut & locis segregentur, sicut idem fideles, quod est Ecclesia, ad Deum clamant dicentes: *Judica me Deus, & discerne causam meam de gente non sancta.* quod tunc perfectè implebitur, quando fiet illud quod Iohannes Baptista Dominum prædicit esse facturum, sic loquens: *Cujus ventilabrum in manu sua, & permundabit aream suam, & congregabit triticum in horreum, paleas autem comburet igni inextinguibili.* Ante passionem enim suam Domi-

Aggæi 2.

Zachar. II.

2. Corint. 6.

Psal. 26.

Matth. 3.

Luc. 3.

nus nolens adhuc sumere panem filiorum de mensa, & mittere canibus, aiebat discipulis: *Non sum missus, nisi ad oves quæ perierant domus Israël.* Et mulieri Chananeæ loquebatur:

Matth. 15.

Luc. 7.

Ioan. 6.

Luc. 1.

1^a Samuel. 2.

Esaï. 3.

Matth. 10.

Marc. 16.

Matth. 28.

Sine prius saturari filios. Ac si diceret. Offeratur primùm panis, qui de cælo descendit, filiis qui nutriendi sunt ad vitam; illisque assumptis, ceteri qui remanserint fastidiosi, cùm dixerint, *Durus est hic sermo. Quis potest eum audire? Quomodo potest hic dare nobis carnem suam ab manducandum?* transeant ministri mensæ dominicæ ad canes esurientes, id est, Apostoli ad Gentes, sicut beata Maria Dei genitrix repleta Spiritu sancto prædixerat: *Esurientes implevit bonis, & divites dimisit inanes.* Et multò antè Anna genitrix Samuëlis: *Repleti prius, pro panibus se locaverunt, & famelici saturati sunt.* Et inter has medius Propheta Isaias ait: *Ecce Dominator Dominus exercituum auferet ab Hierusalem, & ab Iuda, omne robur panis.*

XII. Quod tali ordine cœpit impleri. Dixit primùm Dominus prædicatoribus suis: *In vias gentium ne abieritis, & in civitates Samaritanorum ne intraveritis.* Ascensurus verò ad cælos, ait: *Euntes in mundum universum, prædicate Evangelium omni creatura.* Vt scilicet prius à Iudæa Apostolorum repulsa prædicatio, tunc nobis in adiutorium fieret, cùm hanc illa ad damnationis suæ testimonium superba repulisset. Cùmque hoc impleri cœpisset, & jam tempus advenisset ut implerentur prophetiæ de assumptione Gentium & repulsione Iudæorum, prædicantibus Paulo & Barnaba, & concurrentibus audire verbum Domini, sicut scriptum est

in Actibus Apostolorum: *Videntes turbas Iudæi, repleti sunt zelo, & contradicebant his quæ à Paulo dicebantur, blasphemantes. Tunc constanter Paulus & Barnabas dixerunt: Vobis oportebat primùm loqui verbum Dei. Sed quoniam repellitis illud, & indignos vos iudicatis æterna vitæ, ecce convertimur ad gentes. Sic enim præcepit nobis Dominus: Posui te in lumen gentibus, ut sis in salutem usque ad extremum terræ. Audientes autem Gentes, gavise sunt, & glorificabant verbum Domini; & crediderunt quotquot erant præordinati ad vitam æternam. Disseminabatur autem verbum Domini per universam regionem. Iudæi autem concitaverunt mulieres religiosas & honestas, & primos civitatû, & excitarunt persecutionem in Paulum & Barnabam, & eiecerunt eos de finibus suis. At illi excusso pulvere pedum in eos, venerunt Iconium. Discipuli quoque replebantur gaudio & Spiritu sancto. Item in eodem libro: Instabat, inquit, verbo Paulus, testificans Iudæis esse Christum Iesum. Contradicientibus autem eis & blasphemantibus, excutens vestimenta sua dixit ad eos: Sanguis vester super caput vestrum, mundus ego, ex hoc ad Gentes vadam. Et migrans inde, intravit in domum cuiusdam nomine Titi Iusti. Item ibi: Ingressus autem Synagogam Paulus, cum fiducia loquebatur per tres menses disputans, & suadens de regno Dei. Cùm autem quidam indurarentur, & non crederent, maledicentes viam Domini coram multitudine, discedens ab eis, segregavit discipulos. In quibus verbis subtilissimè pensandum est, quia sicut paulatim crescebat numerus fidelium ex gentibus, & duriores fiebant Iudæi*

Actor. 13.

Matth. 10.
Esai. 49.

Actor. 18.

Actor. 19.

Matth. 10.

adversus verbum Domini, desinebantque credere, sic paulatim ostensa est & segregatio prædicatorum ab eis. Nam & vestimenta sua & pedum pulverem excusserunt in eos; adimplentes præceptum Domini, qui discipulos ad prædicandum mittens, ait: *Et quicumque non receperit vos, nec audierit sermones vestros; exeuntes foras de domo vel civitate, excutite pulverem de pedibus vestris. Amen dico vobis, tolerabilis erit terra Sodomorum, & Gomorrhæorum in die Iudicij, quàm illi civitati.* Pulverem verò de pedibus jubentur excutere in testimonium laboris sui, quòd ingressi sint civitatem, & prædicatio apostolica ad illos usque pervenerit. Sive excutitur pulvis ut nihil ab eis accipiant, ne ad victum quidem necessarium, qui Evangelium spreverint. Sic enim à Doctoribus exponitur excussio pulveris, non solùm in Evangelio, ubi præcipitur, sed & in Actibus Apostolorum, ubi perficitur.

Act. 21.

XIII. Et inde est quòd in primis quidem, quando segregati sunt in opus Paulus & Barnabas, per singulas civitates leguntur intrasse Synagogas Iudæorum, & Sabbatis disputasse de regno Dei, id est, quando collectæ fiebant Iudæorum. In secunda autem circumcissione per singula iterum loca Paulus & Silas leguntur suscepti esse à fratribus, & mansisse apud fratres. Vnde & ascendentibus Paulo & sociis eius Hierusalem, ierunt cum eis aliqui ex discipulis à Cæsarea, deducentes secum, ut hospitarentur, Mnasonem quendam Cyprium antiquum discipulum. Et cum venissent Hierosolyman, exceperunt eos fratres.

XIV. Atque istius regulæ districtiorem ser-
 vat ubique Vas electionis, & magister Gentium
 Paulus. quod diligenti cuique lectori, vel au-
 ditori, facile est ex ipsis gestis ejus agnoscere.
 Denique & in Philippis cum prædicaret, nec in *Actor. 16.*
 domum Lydiae purpurariae, licet colentis Deum,
 introisse legitur, aut mansisse, prius quam cum
 omni domo sua in Christum credens baptizare-
 tur, nec in illius similiter domum qui custos erat
 carceris ingressus est, aut humanitatis ejus ob-
 sequi usus est, donec etiam ipse credens Do-
 mino, cum omni domo sua baptizatus, dignus
 fieret tantum Apostolum habere convivam. Sed
 & cum venisset Tyrum, non nisi cum discipulis *Actor. 21.*
 septem scribitur mansisse diebus. Similiter au-
 tem & apud Cæsaream in domo Philippi Evan-
 gelistæ, cui quatuor erant filiae virgines prophe-
 tantes, hospitio functus esse memoratur, ubi
 & per aliquantum temporis, cum custodia
 detineretur, sui illi tantummodo leguntur mi-
 nistrasse. Apud Sidonem quoque humanè tra- *Actor. 27.*
 ctatus à Julio Centurione, ad amicos tantum-
 modo refertur isse, qui erant utique fideles, &
 sui curam egisse. Itémque cum venisset Puteo- *Actor. 28.*
 li; diebus septem apud fratres mansisse perhi-
 betur. In ipsa autem Roma biennio in suo habi- *Actor. 29.*
 tate conductu. Sed & semper tam ipsi, quam
 his qui secum erant, necessaria quæque suis se *1. Cor. 4.*
 fatetur manibus ministrare. Et cum apud alios
 prima verbi Dei jaceret fundamenta, ab Eccle- *Actor. 28.*
 siis fidelium invenitur accepisse stipendia. Ne-
 cessaria verò, quæ ipsi & suis à patre Publij ce-
 terisque Mitilensis insulæ cultoribus imposi-
 ta narrantur, quis non videat nequaquam ab

infidelibus, sed à fidelibus fuisse suscepta? Nam & patrem Publij salvavit; & tantas apud eandem insulam infirmitatum curationes exercuit, ut dubium non sit plurimos ex loci illius incolis Christi fidei subjugatos, ac salutis suæ nuntium innumeris honoribus profecutos. Et hæc quidem ab Apostolo Paulo ita constat esse servata.

Actor. 10.

XV. Si quis verò & principis Apostolorum Petri gesta consideret, videbit etiam ingressum ipsum aliquando ad Cornelium, & eos qui cum ipso aderant, non priùs apud illos mansisse aut accepisse cibum, quàm sancto Spiritu repleti, & in Christi nomine baptizati, fidelium digni fierent convictu & societate. Sed & apud Ioppen, in domo fidelis cuiusdam Simonis coriarij hospitatum, esurientem gustare voluisse, ubi & vas linteum plenum diversis animantibus cœlitus delapsum vidit, facta ad se voce: *Quod Deus mundavit, tu ne commune dixeris.* Hoc autem per ter factum esse narratur, ut per fidem sanctæ Trinitatis, cunctarum Gentium futura mundatio præsignaretur, sicuti jam pridem Apostolis à Domino præceptum fuerat, ut euntes docerent

Marc. 16.

omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti. Tales ergo jam erant & Gentiles illi, id est, credentes, baptizati, & mundati; cum quibus, ne scandalizarentur hi qui ex circūcisione crediderant, illis absentibus edebat, præsentibus edere dissimulabat. Vbi & illud fideliter considerandum est, quòd si talis ac tantus Apostolus, ne Iudæos fideles scandalizaret, qui adhuc carnalibus legis observationibus utebantur, à Gentilium fidelium se convivio subtrahebat, ne contra morem, scilicet

Gal. 2.

Iudæorum, videretur agere, cum Gentibus convivando; quo studio Christiani nunc à convictu se debent subtrahere infidelium Iudæorum, ne exemplo hujus illicitæ communionis scandalizent socios & participes Christianæ religionis, talique facto vel Iudaicis videantur superstitionibus favere, vel ecclesiastica convincantur statuta dissolvere.

XVI. Sed & in libris Clementis Ecclesiæ Romanæ Pontificis inveniuntur aliqua à supra memorato Apostolo de hujus rei observatione dicta, quæ in his inferere non incongruum existimavimus. Nam licet iidem libri judicentur apocryphi, pleraque tamen ex his testimonia inveniuntur à Doctoribus usurpata. Introducit ergo Clemens, cum necdum esset Baptismi gratia purificatus, & ob hoc à mensa Petri cum ceteris similibus sequestratus, eundem Apostolum loquentem sibi his verbis: *Non pro superbia, ô Clemens, convivium non ago cum his qui nondum purificati sunt. Sed vereor, ne fortè mihi quidem noceam, ipsis autem nihil prosim.* Et paulò post: *Nemo ergo vestrum contristetur, ait, à convivio nostro separatus. Parvo enim tempore sequestratur qui citò voluerit baptizari, multo autem qui tardius. Et ideo in vobis est quando velitis ad nostram convenire mensam, & non in nobis, quibus permissum non est sumere cum aliquo cibum, nisi prius fuerit baptizatus.* Hæc de scriptis Clementis necessariò à nobis prolata sint, volentibus evidenter ostendere ab Apostolis traditam hujus rei antiquissimam observationem. Vera enim & ista ducenda sunt, & eò maximè quò ab apostolicis actibus in nullo videntur discrepare.

Clemens in fine libri 2. Recognitionum.

1. Thessal. 2.

XVII. An putandi sunt electi Christi Apostoli cum Iudæis infidelibus communem habere voluisse mensam, aut potuisse cum eis gratum convivium ducere, de quibus magister Gentium Paulus Thessalonicensibus ita loquitur: *Vos enim imitatores facti estis, fratres, Ecclesiarum Dei quæ sunt in Iudæa in Christo Iesu; quia eadem passi estis & vos à contribulibus vestris, sicut & ipsi à Iudæis, qui & Dominum occiderunt Iesum, & Prophetas, & nos persecuti sunt, & Deo non placent, & omnibus hominibus adversantur, prohibentes nos Gentibus loqui ne salva fiant, ut impleant peccata sua semper, pervenit autem ira Dei super illos usque in finem. Cum talibus ergo (quos occifores Iesu & Prophetarum, persecutores Apostolorum, Deo non placentes, omnibus hominibus adversantes, peccata sua semper implentes, & sub ira Dei usque in finem seculi gementes, Vas electionis appellat) vel Apostoli credendi sunt commune habuisse convivium, vel fidelium quisque illud debet retinere consortium?*

Acto. 2.

XVIII. Verùm quoniam Ecclesiarum quæ in Iudæa erant in Christo, id est, eorum qui ex Iudæis crediderant, fecit Apostolus mentionem; videndum etiam de illis, utrum & ipsi hæc inter suos positi contribules observarent. Et facile hoc ex verbis sancti Lucae possumus agnoscere; quibus ait: *Multitudinis autem credentium erat cor & anima una, nec quisquam horum aliquid suum dicebat, sed erant illis omnia communia. Et paulò post: Quotquot, inquit, possessores domorum aut agrorum, vendentes afferebant pretia eorum quæ vendebant, & ponebant ante pedes Apo-*

stolorum. Dividebatur autem singulis, prout cuique opus erat. Et post aliqua rursus ait: *Et erant omnes unanimiter in porticu Salomonis. Ceterorum autem nemo audebat se conjungere illis, sed magnificabat eas populus.* Neque igitur communem cum eis ducebant victum, cum quibus non habebant ne commune quidem habitationis confortium. Omnia verò quæ ipsis erant communia, non undecunque quæsita, sed ex sola fidelium fuerant conlatione & oblatione suscepta. Sed & in maxima necessitate famis quæ sub Claudio facta esse memoratur, à Iudæis quidem incredulis, inter quos morabantur, nec expectisse aliquid nec accepisse referuntur; ab his verò qui ex Gentibus ad fidem Christi venerant, ne eos ministri, oblationes fidelium pertulerunt. Iam enim tempus instabat ut diceretur fidelibus omnibus, de omnibus inimicis fidei Christianæ: *Si quis venit ad vos & hanc doctrinam non affert, nolite recipere eum in domum, & Ave illi nolite dicere. Qui enim dicit illi Ave, communicat operibus ejus malignis.* Secundum quam sententiam, si is qui Ave illi dicit qui à doctrina apostolica existit alienus, communicat ab operibus ejus malignis; quanto amplius Iudæicæ communicat malignitati, qui cum his commune etiam convivium celebrat?

Actor. 11.

2. Jo. 12.

1. Joan. 4.

XIX. Et adhuc, ut ab iniquationibus hæreticorum vel Iudæorum Christiani fierent cautiores, dicebatur immo & semper dicitur eis: *Carissimi, nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus si ex Deo sint; quoniam multi Pseudo-propheta exierunt in mundum. In hoc cognoscitur Spiritus Dei. Omnis spiritus qui confitetur*

1. Ioan. 2.

*Iesum Christum in carne venisse, ex Deo est; & omnis spiritus qui soluit Iesum, ex Deo non est; & hic est Antichristus. Itémque ibi: Quis enim est mendax, nisi is qui negat quoniam Iesus non est Christus? Hic est Antichristus, qui negat Patrem & Filium. Omnis qui negat Filium, nec Patrem habet; qui confitetur Filium, & Patrem habet. Ex quibus verbis evidentissimè declaratur non solum mendaces sed & Antichristos esse Iudæos, qui cum negent Filium, frustra confitentur Patrem; non autem confitentes Filium, nec Patrem habere merentur; super omnia verò Iesum, qui ex Maria Virgine ortus est, Christum esse negantes, Antichristi sibi & nomen pariter & eloquium vindicarunt. Nam quid aliud Antichristus dicturus est, nisi Iesum quidem non fuisse Christum, se autem esse quod ille, veluti falsò creditus fuerit. In hoc ergo solo blasphemiam Iudæorum superat Antichristus, quòd se præsumit nuncupare Christum. In hoc autem Iudæi nequitiam æquiparant Antichristi, quòd Iesum negare audent fuisse Christum. In tantum igitur Antichristi, in quantum blasphemiam ipsorum blasphemiam consonant Antichristi. Quis autem cum Antichristo mensam habeat communem, & Christo se asserat servare fidem? Aut quis non libenter eorum fugiat necessitatem, quos suum videat blasphemare Salvatorem? & quibus ipsum terribiliter audiat denuntiantem: *Va tibi Corozaim, Va tibi Bethsaida; quia si in Tyro & Sidone factæ essent virtutes que factæ sunt in vobis, olim in cinere & in cilicio pœnitentiam egissent. Veruntamen dico vobis, Tyro & Sidoni remissius erit quàm vobis in die**

Math. 11.

judicij. Et tu Capharnaum, numquid usque in
 caelum exaltaberis? usque in infernum descendes.
 Quia si in Sodomis factæ fuissent virtutes quæ
 factæ sunt in te, fortè mansissent usque ad hanc
 diem. Veruntamen dico vobis, quia terra Sodo-
 morum remissius erit in die judicij, quàm tibi.

XX. Corozaim namque, & Bethsaida, &
 Capharnaum, urbes Galilææ, idcirco à Salvato-
 re planguntur, quòd post tanta signa, atque vir-
 tutes, non egerint pœnitentiam. Præferuntur
 autem eis Tyrus & Sidon, quòd naturalem tan-
 tum legem calcaverint, istæ verò post trans-
 gressionem naturalis legis urbes idolatriæ & vi-
 tiis deditæ. Et præferuntur ideo, quòd Tyrus
 & Sidon & scriptæ etiam signa quæ apud eas
 facta sunt, parvi duxerunt. Et quia & revera, li-
 cèt & non audire veritatem & auditam con-
 temnere perniciosum sit, multò tamen & in-
 comparabiliter peius est auditam & cognitam
 contemnere, & contemptam persequi insuper,
 & blasphemare. Quod apertissimè beatus Pe-
 trus ostendit, de talibus dicens: *Melius fuerat*
illis non cognoscere viam justitiæ, quàm post cogni-
tionem retrorsum reflecti. Hoc autem multò ad-
 huc evidentiùs demonstratur verbis Domini
 per parabolam sic loquentis: *Cùm immundus*
spiritus exierit ab homine, ambulat per loca ari-
da, querens requiem, & non invenit. Tunc dicit.
Revertar in domum meam, unde exivi. Et ve-
niens invenit vacantem, scopis mundatam, &
ornatam. Tunc vadit, & assumit septem alios
spiritus nequiores se, & intrantes habitant ibi, &
sunt novissima hominis illius peiora prioribus. sic
erit & generationi huic pessima. Ex quo perspi-

2. Petri 2.

Matth. 12.

cum est immundum idolatriæ spiritum de corde quondam populi Iudaici, cum ei lex data est, recessisse, & ambulasse eum diu per loca arida, corda videlicet Gentilium infructuosa, atque in his securam sibi voluisse facere mansionem, Sed & inde in Adventu Christi, cunctis in eum credentibus nationibus, expulsus, ad pristinam domum reversus, quam invenit Deo quidem vacuam, carnalibus vero legis observationibus ornatam, à Pharisaicis traditionibus veluti mundatam. Et quia vidit eam sui habitatione dignissimam, septem alios nequiores se spiritus assumpsit; & cum his intima ipsius penetrans, novissima ejus peiora fecit prioribus. Majori quippe nunc domus illa plebis Iudaicæ demonum numero possidetur, blasphemans in Synagogis suis Christum, quam in Ægypto possessa fuerat ante legis notitiam.

XXI. Frustra igitur fautores Iudæorum, nos contristantes, & illos lætificantes, Patriarcharum causa honorandos eos putant, & Christianis dicere audent meliores; cum legamus etiam Agarenos, qui nunc corrupto vocabulo Sarraceni vocantur, Amalachitas quoque, & Madianitas, atque Afros, ex Abraham genus ducere, ideoque nec eos quisquam vel honorandos vel meliores Christianis debeat existimare. Non solum autem Iudæi meliores nobis esse nequeunt, sed & his, quos supra enumeravimus, nationibus peiores inveniuntur: quia illæ quidem nec legem acceperunt, isti vero post datam sibi legem, post missos ad se Prophetas, etiam Dei filium occiderunt. Si vero, juxta Apostolum, non qui filij carnis, hi filij sunt Dei, sed

Rom. 9.

qui filij Promissionis, hi estimantur in semine; Ergo Iudæi, quantum à promisso Abrahamæ semine, id est, Christo, existunt alieni, tantum & filiorum Dei gloria probantur indigni; nec Hierusalem cælestem matrem sortiti sunt, sed Hierusalem terrestris & Agar ancillæ, quæ in servitutem generat, filij remanserunt.

XXII. Sed quid dicit Scriptura? *Ejice ancillam, & filium ejus. Non enim heres erit filius ancillæ cum filio liberæ.* Expulsus ergo est de paterna domo Iudaicus populus, atque ab hereditate filiorum Ecclesiæ, quæ per Christum libera effecta est, segregatus. Nam, sicut Dominus ait, *servus non manet in domo in æternum, filius manet in æternum. Omnis autem qui facit peccatum, servus est peccati; nec potest à jugo servitutis istius absolvi, nisi per Dei filium meruerit liberari.* Iudæi igitur (qui, dicente Domino, *Si Filius vos liberaverit, verè liberi eritis,* ipsi quidem non credunt, se autem semen Abrahamæ esse & nemini unquam servisse gloriantur) non solum à libertate spiritus efficiuntur extranei, sed & carnalis servitutis inveniuntur obnoxij. Neque hoc solum; sed & filij perseverant diaboli; sicut & Dominus ostendit, dicens eis: *Vos ex patre diabolo estis, & desideria patris vestri vultis facere.* Annon patris sui desiderijs cotidie satisfaciunt, contemnentes Legem, spernentes Prophetas, persequentes Ecclesiam, atque ipsum Dei filium blasphemantes? Cùm hæc ergo ita se habeant, qua ratione servis Dei servi peccati, filiis liberæ filij ancillæ, heredibus exheredati, Dei filiis filij diaboli præferentur? quos Dominus per Esaiam Prophetam tanta à

Gal. 4.
Genes. 21.

Ioan. 8.

Ioan. 8.

Esa. 65.

fervis suis divisione sejungit, ut & nomen pristinum eos amisisse, & inter mortuos ostendat jam deputatos esse, his verbis: *Ecce servi mei comedent, & vos esurietis. Ecce servi mei bibent, & vos sitietis. Ecce servi mei latabuntur, & vos confundemini. Ecce servi mei clamabunt præ exultatione cordis, & vos ululabitis præ dolore cordis, & præ contritione spiritus ululabitis, & dimittetis nomen vestrum in juramentum electis meis; & interficiet te Dominus Deus tuus, & servos suos vocabit nomine alio; in quo qui benedictus est super terram, benedicetur in Deo, Amen, & qui jurat in terra, jurabit in Domino, Amen.* Nomine itaque pristino populus Iudaicus spoliatus, & incredulitatis suæ gladio peremptus, electis Dei nomine alio vocatis, & Christiano vocabulo benedictis, atque in Christi sacramenta juratis, nec exæquari potest, nec corporali saltem victu sociari debet, quibus ne ipsa quidem servitutis appellatione meruit copulari.

*Psal. 14.**1. Ioan. 5.*

XXII. Si verò & hoc consideremus, quibus virtutibus tabernaculi Dei habitatio, & sancti montis ejus ascensio valeat comparari; non minimum inter eas virtus illa obtinet locum, quæ vir justus ita dignus est conlaudari: *Ad nihilum deductus est in conspectu ejus malignus, timentes autem glorificat.* Fideles itaque & timentes Deum glorificandi sunt in omnibus atque honorandi. Populus autem ille qui rotus est positus in maligno, quique Dei virtutem & Dei sapientiam non cognovit, ac per hoc in malignitatis & erroris vetustate remansit, pro nihilo in conspectu omnium credentium est habendus;

nec pecuniæ aut divitiarum suarum causa cuiquam honorandus; sed ob earum potiùs cupiditatem lepra Naaman aspersus, ab omni fidelium populo per verum Eliseum aquis baptismatis expiato, ut verè sordidissimus atque immundissimus execrandus; insuper verò & anathema ei semper & ubique dicendum voce Apostoli, qui ait: *Si quis non amat Dominum nostrum Iesum Christum, sit anathema maranatha.* Nam si is qui non amat Dei filium, anathema est; ergo qui odit, qui persequitur, qui blasphemat, multò adhuc detestabiliùs anathematizandus est. Si quis porrò amicitijs libenter ipsius indulget, nec ferre illi impiæ societatis auxilium erubescit, meritò & ipse audiet quod Iosaphat Rex per Prophetam Domini increpatus audivit: *Impio prebes auxilium, & his qui oderunt Dominum amicitia jungeris, & idcirco iram Domini mereris.* Et quidem Rex ille in ceteris omnibus justitiæ testimonium accepit; sed in hoc solummodo offendit, Deique iram promeruit, quòd impiis & Deum odientibus auxilium præbere & amicitias non exhorruerit copulare. quos utique non esse alios, quàm eos, qui à domo David se ipsos exciderant, evidenter Scriptura designat; sicut & hi impij, & inimici semper Dei filio Iudæi, à veri David domo, quæ est Ecclesia, se ipsos segregant, & à regno Christi abscisi, regnum expectant ac desiderant Antichristi, quem Dominus Iesus interficiet spiritu oris sui, & destruet inlustratione adventus sui. Non solum autem ipsum, sed & istos qui voluerunt regnare super se, secundùm Evangelij parabolam, accepto cælorum regno, regre-

1. Cor. 17.

2. Par. 19.

2. Thessal. 2.

94 S. A G O B A R D I L I B E R
diens jubebit interfici se praesente.

XXIV. Erepti igitur de potestate tenebrarum Christiani, & translati in regnum filij caritatis Dei, nullatenus debemus eorum convictu & societate pollui, à quorum erroribus omni genere probamur absoluti. Meminisse etenim nos oportet quomodo & Propheta ille, qui de Iuda missus fuerat in Bethel, ubi ab Ieroboam Rege Samariae vitulus aureus colebatur, à Deo prohibitus ne illic comederet vel biberet, etiam invitanti se Regi responderit: *Si dederis mihi mercedem partem domus tuae, non manducabo panem neque bibam aquam in loco isto.* Insuper & munera oblata sibi ab eodem Rege suscipere recusavit. Verum quia postea seductus à Pseudopropheta quodam, contra praecipitum Domini in eodem loco comedit & bibit, Dei judicio leonibus traditus, & ab eo interemptus occubuit. Nam quòd in veteri testamento religiosi Iudaei diligenter abstinerunt à cibo & potu infidelium, ubi illis praecipitum sit à Domino non facile advertitur; documenta tamen extant de exemplis sanctorum, sicut de Daniele scriptum est: *Proposuit autem Daniel in corde suo ne pollueretur de mensa Regis, neque de vino potus ejus; & rogavit Eunuchorum praepositum, ne contaminaretur.* Concessumque est Danieli, Ananiae, Azariae, & Misaheli, cum ceteri pueri Israelitae vescerentur cibo regio. Quae observantia in tantum inolevit apud Iudaeos, ut tempore Adventus Domini generalis esset omnium; ita ut dicerent impij Iudaei Discipulis Domini: *Quare cum publicanis & peccatoribus manducatis & bibitis?* Et non solum hi, sed etiam infideles discepta-

1. Paralip. 13.

3. Reg. 13.

Daniel. 1.

Matth. 23.

rent adversùs Petrum, qui erant ex circumcissione, dicentes: *Quare introisti ad viros præputium habentes, & manducaſti cum illis?* Quibus reddita ratione subjunxit respondiſſe ſibi vocem de cælo ſecundò: *Que Deus mundavit, tu ne commune dixeris.* Ex quo tempore cœpit declarari quod beatus Paulus ſcripſit, *omnia munda mundis, coinquinatis autem & infidelibus nihil mundum.* Quo testimonio licet plerique in contrarium utantur, id est, ut propter hoc putent ſibi licitum infidelium ſumere cibos, tamen noſtram omnino confirmat obſervantiam, ut immundorum immundas noverimus eſſe menſas, quia inquinatæ ſunt eorum & mens & conſcientia. Quomodo autem immundæ non erunt menſæ, quorum maledicta ſunt horrea & apothecæ?

Actor. 11.

Tit. 1.

XXV. Sed quia ad maledictiones infidelibus Iudæis à Deo impoſitas ſcribendo pervenimus, paulò diligentius à ſuperioribus eas repetamus. Ait itaque Moyses omni populo Iſraëlitico trans Iordanem in ſolitudine campeſtri: *En propono in conſpectu veſtro hodie benedictionem & maledictionem; benedictionem, ſi obedieritis mandatis Domini; maledictionem, ſi non audieritis mandata Dei veſtri. Cùm introduxerit te Dominus Deus tuus in terram ad quam pergis habitandam, pones benedictionem ſuper montem Garizim, maledictionem ſuper montem Hebal, qui ſunt trans Iordanem.* Quæ verba cùm permagnificis ſenſibus plena ſint, non antè potuerunt impleri, niſi Iordane tranſito, id est, Baptiſmi Sacramento corpore Chriſti tactis aquis Iordanicis dedicato. Garizim namque, qui

Deuter. c. 27.

Galat. 1.

interpretatur divisio, significat apostolicam plebem divisam ab infidelium synagoga, sicut Paulus de se ipso ait: *Cum autem complacuit ei qui me segregavit de utero matris mee, ut revelaretur filium suum in me, non acquievi carni & sanguini.* Hebal autem, qui interpretatur vorago vetus, significat carnalem & infidelem Synagogam, quæ non acquievit transire ad novitatem spiritus vivificantis, sed maluit remanere in vetustate litteræ occidentis. Ibique eis perseverantibus, supervenit immensus fluvijs maledictionum, juxta quod scriptum est: *Facti sum principes Juda, quasi adsumentes terminum. Super eos effundam, quasi aquam, iram meam.* Et sicut omnes omnino promissiones & benedictiones requieverunt super apostolicam plebem; sic omnes comminationes & maledictiones confirmatæ sunt super Synagogam Satanae, ipso ordine rei quo Moyses prædixerat verbis dicens: *Maledictus eris in civitate, id est, Hierusalem; maledictus in agro mundi dispersus, maledictum horreum tuum.* Quod alia translatio sic dicit: *Maledicta apotheca tua, & omnes reliquie tue, maledictus fructus ventris tui, & fructus terre tue. Maledictus eris ingrediens, nascendo in hanc vitam; & maledictus egrediens moriendo videlicet, de hac vita.* Et post multa *Advena, inquit, qui tecum versatur in terra, id est, populus Gentium, ascendet super te, eritque sublimior, effectus videlicet filius Patriarcharum, & socius radicis olivæ & pinguedinis factus. Tu autem descendes, & eris inferior, abscisus ab olea, & ficcus in terra jacens, igni destinatus. Ipse erit in caput, & tu eris in caudam.*

os. 1.

Deuter. 28.

Et
val
be
eru
om
dus
gel
ver
alia
mi
aff
tibi
non
Do
cto
Er
spir
qui
X
de r
lent
ribu
pleb
bus
Syn
quo
dab
juxt
coele
ris,
juste
supe
nun
rit i
Et

Et nunc veniunt quidam per se eos conantes levare in caput unde ceciderunt, quasi non debeant esse in caudam. quod utique semper erunt, donec plenitudo Gentium introëat, & sic omnis Israël salvus fiat, omnis videlicet salvandus. Nam istorum qui nunc sunt infidelium auget Dominus plagas, *plagas magnas & perseverantes, infirmitates pessimas & perpetuas.* quod alia translatio dicit, *plagas verissimas, & infirmitates veras.* Item ibi: *Et convertet in te omnes afflictiones Egypti quas timuisti, & adhærebunt tibi. Insuper & universos langores, & plagas, quæ non sunt scriptæ in volumine legis hujus, inducet Dominus super te, donec te conterat.* Hoc profectò est quod suprâ de Evangelio posuimus: *Erunt novissima hominis illius, id est, ad quem spiritus immundus cum aliis septem se ipso nequioribus ingressus fuerit, peiora prioribus.*

XXVI. Et hæc quidem breviter diximus, ac de multis pauca libavimus; strictim scilicet volentes ostendere quantis benedictionum muneribus dignam præparaverit Deus apostolicam plebem, quantisque è contrario maledictionibus suis meritis repletam infidelem repulerit Synagogam; quatinus & in electis impleretur quod prædictum fuerat. Etenim benedictiones dabit qui legem dedit, benedicens eos videlicet juxta Apostolum *in omni benedictione spiritali in celestibus in Christo.* Et illis qui nec Moyse litteris, nec verbis Christi crediderunt, ac per hoc justo Dei judicio reprobati sunt, illa maledictio superveniret, quæ ab ipso Moyse ita fuerat præ-nuntiata: *Maledictus omnis qui non permanserit in verbis legis hujus, ut faciat ea,* nolens au-

Rom. 11.

Deuter. 28.

Matth. 12.

Psal. 83.

Ephes. 1.

Deuter. 27.

Deuter. 30.

dire quod in ea scriptum est: *Juxta te est verbum valde in ore tuo, & in corde tuo, ut facias illud.* quod Apostolus sic exponit: *Hoc est verbum fidei quod predicamus. Quoniam si confessus fueris in ore tuo Dominum Iesum, & credideris in corde tuo quod Deus eum suscitavit à mortuis, salvus eris. Corde enim creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem.*

Rom. 10.

Matth. 24.

XXVII. Breviter ergo ista à nobis perstricta sint. Nam & cedendum est majoribus, subtilioribus, ac facundioribus, quibus per facile est altiora & occultiora hujus rei pandere. quod jam jamque fieri oportet, frigescente multorum caritate, abundante ubique iniquitate, incredulorum convalescente improbitate, Antichristi fallacia adpropinquante. Atque utinam juberet religiosissimi Imperatoris industria alicui de suis ut colligeret omnia quæ à Magistris Ecclesiarum in Scripturis sanctis de Antichristo intelligenda, vel exposita, vel signata sunt. Valeret profectò ad cautelam fidei, ad erectionem spei, ad roborandam & commendandam dulcedinem dilectionis Christi. Amen.

CONSULTATIO ET SUPPLICATIO
Agobardi Episcopi ad Proceres
Palatii, De baptismo Judaicorum
mancipiorum.

REVERENDISSIMIS ac beatissimis
Domnis & Dominis & Patribus sanctis
Adalardo, Vvalæ, & Helisacharo. Nuper